

[Transcript] Dagens Eko / Gängens metod för att locka barn-torpeder

Isak, vad får en 15-åring att gå in i ett köpcentrum och skjuta ihjäl en man där mitt bland folk?
Det är en blandning av slump och planering av ett helt nätverk av andra kriminella.
I alla fall om man frågar åklagaren.
Det här är dagens eco med Robin och Lin.
I dag, gängens metod för att locka barn torpeder.
Det är en varm augusti eftermiddag i Malmö 2022.
In i det moderna köpcentret Emporia kryllar det av människor på de blank polerade golven.
Rulltrapporna som går kors och tvärs över glasat rumgården i flera våningar skiftar i olika färger.
Mitt i det här går en man i 30-årsåldern. Han är ledaren för ett av Malmö's kriminella gäng.
Och plötsligt bryts shoppingupplevelsen mot kaos.
Jag lovar händer.
Ljudet från flera skott som avlossas ekar genom köpcentret.
Medan besökare börjar springa ut ligger gängledaren där på golvet, skjuten i bröstet.
En kvinna ligger skottskadad i en närliggande butik.
Mannen avlider på plats.
Strax efter grips en 15-årig pojke i en taxibil.
En man har dött och en kvinna vårdas på sjukhus med allvarliga skador efter en skottlossning på köpcentret Emporia i Malmö.
En tonårspojke har grippits misstänkt förmod.
Han erkänner direkt.
Gäst är Isak Santesson, reporter på P4-Malmöhus.
Såna här nyheter är de unga gärningsmän som skickas ut i gängkriget och avlöser varann just nu.
Men det intressanta i det här fallet är att rättegången som nu ska börja är mot de som åklagaren menar på olika sätt.
Var det inte med i bakgrunden till det här dådet?
Det handlar på något sätt om hur man får en 15-åring att mörda.
Har jag förstått det rätt då?
Ja, och vilket stort maskineri som finns runt en sån här ung i det här fallet 15-årig mördare.
Här är det ju totalt sju personer som nu ställs inför detta.
Misstänkta för att på olika sätt ha planerat och möjliggjort det här modet.
Det ger ju verkligen en inblick i det här fenomenet med unga gärningsmän, barn som är så omskrivet nu för tiden.
I det här åtalet så beskriver åklagaren hur den här 15-åringen utan en tydlig koppling till den här gängledaren blir en bricka som används för att lösa en intern konflikt i ett kriminellt gäng.
Så om vi tar det från början, alltså vem är den här 15-åringen?
Han kommer från början från Göteborgs området.
Verkar ha haft en ganska tuff uppväxt där från vad vi kan se.
Han har haft det svårt i skolan och haft en del problem hemma.
Men på många sätt verkar han också varit ett vanligt barn.
Vad är det som är inne just nu?
Fidget spinner.
Hur många här har en sådan då?
Alla. Det har blivit en väldigt trend på till exempel Youtube och social media och folkpratar.

Han har en Youtube-kanal där han lägger upp filmer på sin fidget spinner och filmar sina kompisar när de kastar snöboll.

Varför lägger man upp en film på en fidget spinner?

Alltså det är ens när man sitter och snurrar med fingrarna?

Ja, men liksom en leksak.

Alltså när man ser det här klippet är ju ett nytt barn som sitter där och stolt visar upp en ny leksak. Det här var ju verkligen i Europet.

De här filmerna är ju gjorda bara några år innan han grips för att ha skjutit den här gängledaren i Malmö.

Men vad är det för problem han har hemma här, som du säger?

Alltså hans mamma har ju förhört sig av polisefter det här modet.

Hon har beskrivit honom som en i grunden snäll person, men som har haft det ganska jobbigt.

Han har inte riktigt funkad det som andra 14-15-åringar.

Han har haft svårt att förstå konsekvenser av sina handlingar.

Hon säger att han har blivit sviken av flera andra vuxna under sin barndom och därför blivit väldigt lätt påverkad.

Särskilt om någon visar omsorg för honom eller behandlar honom som sin lille bror.

Han letar efter andra äldre då helt enkelt och tyser till?

Ja, men det är bilden man får av honom när man läser de här förhören.

Och allt det här tillsammans sen gör att när han är 14, att det beslutas att han ska om händet tas.

Då säger man att anledningen är att han har börjat uppvisa ett så kallat socialt nedbrytande beteende.

Han har problem med drågor, misstänksförbrott och har rimit hem ifrån.

Det då det beslutas att han ska hamna på ett cisshem.

Okej.

Dit skickas folk med olika former av problem där den gemensamma nämnaden är att man inte bedömer att det är något man kan våda i hemmet

utan att det kräver en viss form av begränsad rörelsefrihet eller inlåsning.

Och hur har det hände där då?

Personalen där beskriver det som att han har det tufft.

Han fortsätter att få tag på drågor och lyckas rymma, men den gången då hittas han hem och sin mamma i Göteborg.

Efter det får han faktiskt byta hem och börja få vad som verkar vara en annan typ av behandling som han då svarar lite bättre på.

Okej.

Men han kommer ju rymma igen.

Så han rymmer en gång till då, från det här nästa hemmet han placerats på.

Hur går det till?

Det här hemmet ligger ju i Småland, men under en utflykt i juli 2022

där man åker till Åhus och under den här dagen så försvinner han

tillsammans med tre andra kompisar från det här boendet då.

De lyckas övertala personal om att de ska få ta en promenad på egen hand men istället så hoppar de på en buss och försvinner till Kristiansta.

Så det går ju bara att traska iväg på det sättet då?

Ja, i det här fallet verkar det ju onäckligen som det.
Det har ju förekommit flera rymningar från Sishem runt om i landet där ungdomar fritagit under ganska dramatiska eller våldsamma förhållanden men det här verkar ju inte vara ett av dem.
Så vad händer då då efter att han hoppat på den där bussen och försvunnit? Han går ju under jorden och det här finns vissa luckor i den här berättelsen men åklagar menar att han uppehåller sig ett tag i Kristiansta. Och där menar åklagar att han på något sätt ska ha fått kontakt med en man i 20 års åldern som är kopplad till kriminella miljöer och det är genom den här mannen som han kopplar samman med ett kriminellt nätverk i Malmö som just då håller på och planerar en mod-komplott. Planen är redan i full gång men det man söker är någon som kan utföra det här modet. En top-ped. På något sätt så vet vi ju också att han sen då kommer till Malmö. Ja, åklagar menar att det dröjer några dagar eller någon vecka efter den här utflykten innan han dyker upp där. I augusti så börjar han fastna på bilder som kan kopplas ihop med de som nu ska ställa sin förrätta. Polisen har vissa av de här personerna under bevakning redan sedan innan i ett helt annat ärende och följer efter dem då, fotograferar dem. De har ju ingen aning vem den här 15 åringen är som dyker upp på bilderna. Eller ett södssvenskare ska polisen fånga dem på bild när han rör sig runt dem i Malmö med de här männen som nu ställs inför rätta. Och männen som du säger då som verkar leda honom runt här till olika platser vilka är dem? Men det menar åklagare är medlemmar i det här gänget som ligger bakom den här mod-komplotten. Åklagaren pekar i det här åtalet specifikt ut två personer som vi kan kalla för anstiftarna. De är del av samma gäng som den här männen som är måltavlan för själva mod-komplotten. Det är en 20 åring och en 27 åring. Motivbilden till varför de vill mörda den här gängledaren är inte glasklar men den äldre av de två ska ha en stor skuld till gängledaren och dessutom ska det ha funnits någon slags missnöje med hans ledarskap. Det vi vet är att det är någon form av inbördeskonflikt som den här 15 åringen helt verkar sakna koppling till. Och vad hände med honom där när han nu kommit till Malmö? Först när han kommit till Malmö så uppehåller han sig i en lägenhet på Amiralsgatan. Det är en av de här anstiftarna som hyr via Facebook. Han utgör sig för att vara en vanlig andrehands hyresgäst som tillsammans med sin flickvän vill bo i den här lägenheten. Men det blir istället platsen därom.

Det blir på bättre ord förvarar den här 15 åringen.
Men sen när stammarna ska bytas i den här lägenheten
och hantverkar behöver ha tillgång till lägenheten
så bestämmer sig den här anstiftaren för att flytta 15 åringen.
Och det här fler personer kommer in i den här komplotten.
Då hamnar han hemma hos en kvinna i 40-årsåldern
några kilometer därifrån.
Och det är hon som kommer att ta hand om honom
under dagarna som leder upp till modet.
Ta hand om vad innebär det?
Ja, alltså hon tillsammans med en annan kvinna
ger honom tak över huvudet, den säng, mat
och ger honom mycket lugnande, narkotikaklassad medicin.
Han får bo i ett rum som man har fått se bilder på.
Stor säng i mitten ett parfumskåp.
Några sådana här modedockor
som man kan hänga upp kläder på
och en plastig kristallkrona i taket.
Från bilderna i polisens före undersökning
ser det ganska hemmtrevligt ut.
Men kanske inte en 15-årig killesröm.
Var det löpte med parfum av modedockor?
Nej, den här kvinnan i 40-årig åldern har ju sagt att hon lät
den här 15-åringen bo hos sig
för att hon tyckte syn om honom och att hon trodde
att hon var på rimmen och ville helt enkelt gömma honom.
Hon, precis som de andra mistänkta i det här fallet
nekar ju till alla åklagans anklagelse.
Men åklagar menar att det här var en direkt förberedelse
inför det här modet på Emporia.
Polken var nämligen inte det enda som förvarades
i den här lägenheten utan det fanns också
mängder av sprängämnen och vapen.
Okej.
Här har vi ju alltså då en 15-åring på rimmen
som befinner sig i en helt annan del av Sverige.
Är det ingen som letar efter honom?
Och hans mamma försöker desperat fordera
hur han befinner sig och verkar väldigt orolig.
Han kommunicerar inte direkt med henne
men hon kommunicerar med hans flickvän
som är i direkt förbindelse med den här 15-åringen.
Hon, alltså flickvän, verkar inte veta exakt
vad han befinner sig någonstans men försöker

lugna mamman med att han är på en bra plats
så att det är folk som tar hand om honom och så vidare.
Men mamman fortsätter under flera veckor
och forredar på vad han befinner sig
och undrar hur han mår.
Hon vill bara ha lite information och vill veta om
är det så att han bor hemma hos en familj
eller är det hemma hos vuxna kompisar som han bor?
När vi då kommer till dagen för modet
så är det en plan som sätts i verket.
Man ser en taxirörelse
som åklagar kopplar till de här kriminella.
Han sätts då i en taxi
tillsammans med en annan man, en man i 40-års-åldern
som är inhydd från Polen för att eskortera honom
under det här modet.
Och de syns bland annat inne på övervakningsfilmer
inne på köpcentret.
Det är ju en fredags eftermiddag,
mitt på sommaren.
Det är också Malmö Festivalen som pågår just då
så det är ju extremt mycket folk som rör sig i Malmö.
Det är ju då den här 15-åringen öppnar eld.
Strax efter klockan 5 på fredagen
var det en skottlossning på köpcentret Emporia i Malmö.
Polisen är på plats med ett stort antal patruller.
Han skjuter flera skott mot den här gängledaren
som då börjar springa.
Av misstag så träffar 15-åringen också en kvinna.
Hon skadar allvarligt med en överlever.
Hon är lite åklagad så är det flera personer
som också kunde träffas av de här skotten,
både barn och vuxna.
Men dels bara gängledaren som träffas så pass allvarligt
så han faktiskt dör av sina skador.
Det utbryter ju total panik på köpcentret
när de här skotten börjar ljuda.
Och i allt det här tumultet så lämnar
15-åringens följdslagar, alltså den här
inhyda mannen från Polen.
Han lämnar honom och beger sig iväg på eget håll.
Men 15-åringen lyckas också komma undan till den början.
Han tar sig ut från köpcentret och hoppar in i en taxi.
Chauffören förhör senare och säger att han

upplever pojket som stressad och orolig.
De hinner inte långt innan taxibilen stoppas av polis
som då drar ut den här 15-åringen ur taxin.
Hittar en pistol och då erkänner han så här
kort och gott det var jag.
Han försöker inte ens neka utan bara
erkänner allt direkt då.
Han berättar att det är han som har avlåsat skotten
att det är han som har dödat den här gängledaren.
Att han skulle agerat på egen hand kan man faktiskt
säga att det börjar ju ifrågasättas redan
från första början. För polisen kan ju se
vilken adress taxin är beställd till.
Och det är just den här lägenheten där de här
två kvinnorna skötte om 15-åring under dagarna
innan modet.
Han var på väg tillbaka till den här parfymskåpet
och den där sängen där.
Ja precis, det har ju varit hans hem
under de senaste dagarna.
Men hans version av den här saken är att han
har gjort det här på eget initiativ.
Och det är ju det som den här omfattande
utredningen vill sticka håll på.
Den 16-åring som stått åtalad
misstänkt för mod och flera modförsök
på köpcentret Emporia i Malmö för ett år sedan
dömdes idag för mod, försök till modgrot.
Den 1 september i år döms 15-åringen
till max straffet 4 års slutet
ungdomsvård för mod.
Modförsök och framkallande av fara för annan.
7 personer åtalas misstänkta för inblandning
1,5 månads senare kommer ett nytt åtal.
Den här gången mot 7 personer som åtalas
för att på olika sätt ha bidrag till
att den då 15-årig pojken mördade
gängledaren på köpcentret Emporia.
5 män och 2 kvinnor.
Samtliga åtalade förnekar berott.
Advokat Karl-Oskar Morgården som
företräder en av de åtalade
bevisningarna är svag.
Det saknas direkt bevisning som

kopplar honom till nånting av det som åklagaren påstår.
Du var ju inne på det.
Det här med att det är så unga förövare i de här våldstäden har vi börjat se gång på gång.
Men hela det här maskineriet runt.
Hur vanligt är det, vad det som åklagaren menar har skett?
Det är ju väldigt svårt att säga för det är ju ofta just utförande som man tar fast i brott.
Som du säger så blir det ju allt vanligt att man hör om väldigt unga personer som rekryteras för att genomföra gängens allra grövsta brott.
En fällande dom i det här fallet hade ju gjorts att man faktiskt hade kunnat ge långa fängelsestraff till personer som är betydligt mycket högre upp i gängens näringskedja.
Och då sticker det här fallet ut för här får man ju verkligen se i detalj hur det går till.
Hur den här 15 åringen på rimmen från ett cis hem förmåsmörda en man som man helt saknar koppling till.
Det blåtlägger verkligen hela det här maskineriet bakom det här växande fenomenet med det som ibland brukar kallas för gängens barnsoldater.
Sen är det någonting med att jag kan inte låta bli och tänka vad hade hänt om den här killen när han rymt hoppade av bussen på en annan plats eller träffade någon annan alltså om hans liv hade tagit lite annan vänning just där.
Det finns ju antagligen ett mått av slump i det hela.
Det här gänget verkar ju ha letat

[Transcript] Dagens Eko / Gängens metod för att locka barn-torpeder

efter en viss typ av person
som kunde utföra
det här modet som de redan var
i full gång och planera
att det sen blev just den här
15 åringen är väl just
kanske slump.
Tack så mycket Isaac.
Tack.
Och det var allt från Dagens Eko.
Vi hörs igen imorgon.
Programledare var Robin Odlin
gäst Isaac Santesson
producerade Jonde Ludvig Jonsson
och jag Alice Ulin.
Vill du komma i kontakt med oss
maila oss på dagenseko.seko.se